

บทคัดย่อภาษาไทย

ชื่อเรื่อง อัตลักษณ์ทางสุนทรียภาพของคนตรีลุ่มน้ำโขง

ผู้วิจัย รศ.ดร.เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี, และ อาจารย์สุรพล เนสุสินธุ์

มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่พิมพ์ 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาพัฒนาการและปฏิสัมพันธ์ของคนตรีลุ่มน้ำโขง ภูมิปัญญาของคนตรีลุ่มน้ำโขง และอัตลักษณ์ทางสุนทรียภาพของคนตรีลุ่มน้ำโขงมีกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลอันประกอบด้วย กลุ่มผู้รู้ กลุ่มผู้ปฏิบัติและกลุ่มผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ที่ติดกับลุ่มน้ำโขง ในเขตภาคเหนือประเทศไทยคือ อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย และพื้นที่ที่ติดกับลุ่มน้ำโขง ในเขตภาคเหนือประเทศ สปป.ลาวคือ แขวงบ่อแก้ว ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ทั้งชนิดมีโครงสร้างและชนิดไม่มีโครงสร้าง แบบสังเกต แบบสนทนากลุ่ม รวมถึงการถ่ายภาพ มีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า และการนำเสนอผลการวิจัยเป็นแบบเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า

คนตรีประกอบไปด้วย 2 รูปแบบ แบบ แรกนั้นคือคนตรีที่มีพื้นฐานมาจากพระราชวังหลวงพระบาง เช่น การร้องขับท่อม ลักษณะที่สองคือคนตรีชนเผ่า กระนั้นก็ตามลักษณะคนตรีทั้งสองรูปแบบใช้การร้องขับท่อมเป็นการดำเนินแนวทำนองและการขับร้อง ซึ่งในตอนนั้นเป็นการแสดงที่ผู้แสดงเป็นทั้งนักดนตรีและผู้ชมด้วย

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

This research aimed to study the development and interaction of Music, Wisdom, and Identity in Aesthetic of Music in Khong River Basin. The samples for data collection consisted of the expert group, the practitioner group, and the related person group in the area next to Khong River Basin in the North Region of Thailand including: Chiengsan District, Chiengkong District, Chiengrai Province, and the area next to Khong River Basin in the North Region of Lao People's Democratic Republic, Kwang Bo-kaew. The instruments using for data collection were: the Survey Form, the Structured Interview Form and the Un-structured Interview Form, the Observation Form, the Focus Group Discussion, the Photograph. Data were investigated by Triangulation Technique. The research findings were presented in Descriptive Analysis. The research findings found that :

The Music consisted of 2 patterns. The first one was the Music with the basic from Luang-pra-bang Royal Palace, for instance, Toom Singing. The second one was the Tribe Music. However, both patterns used Toom Singing to continue the rhythm and singing in the meanwhile there was a performance which the actors played their roles as the musicians as well as audiences.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลงได้โดยอาศัยความร่วมมือของหลากหลายฝ่าย คณะผู้วิจัยจึงขอบคุณทุกๆฝ่ายที่ให้การช่วยเหลือและสนับสนุน โดยเฉพาะ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย ประเภทเงินอุดหนุนทั่วไป ประจำปีงบประมาณ 2552 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ได้ให้โอกาสในการดำเนินการวิจัย รวมถึงสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ต่างๆในการดำเนินการวิจัย

ขอขอบพระคุณนักวิชาการ นักประวัติศาสตร์ ศิลปิน ผู้เชี่ยวชาญ ผู้รู้ และชาวบ้าน ในพื้นที่แขวงบ่อแก้ว ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และที่อยู่ในอำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย รวมถึงพื้นที่ใกล้เคียง ที่สละเวลาอันมีค่า ถ่ายทอดและบอกเล่าเรื่องราวองค์ความรู้อันมีประโยชน์และทรงคุณค่า ส่งผลให้ งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลงได้ ด้วยดี

องค์ความรู้และข้อมูลของงานวิจัยชิ้นนี้จึงขออุทิศคุณความดีทั้งหมดแก่ผู้มีส่วนร่วมให้เกิด การวิจัยชิ้นนี้ดังที่กล่าวมาข้างต้น รวมถึงไปผู้ที่มีส่วนสนับสนุน หรือเกี่ยวข้องอื่นๆ ที่ไม่สามารถ ได้เอ่ยนามได้หมดในข้างต้นด้วย

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
วิธีการดำเนินการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย	8
แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	14
บริบทพื้นที่ที่ทำวิจัย	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	51
บทที่ 3 พัฒนาการและภูมิปัญญาคนตรีลุ่มน้ำโจง	
พัฒนาการและภูมิปัญญาคนตรีชนเผ่า	57
พัฒนาการและภูมิปัญญาคนตรีราชสำนัก	61
บทที่ 4 อัตลักษณ์และสุนทรียภาพของคนตรีลุ่มน้ำโจง	
อัตลักษณ์และสุนทรียภาพของคนตรีชนเผ่า	67
อัตลักษณ์และสุนทรียภาพของคนตรีที่มีอิทธิพลจากราชสำนักหลวงพระบาง	71
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
บทสรุป	74
ข้อเสนอแนะ	82
บรรณานุกรม	83
ภาคผนวก	85

